

Leven in Rwanda

De GZB heeft Ton en Clarinda Niessen uitgezonden voor traumaverwerking voor jongeren in Rwanda

Vriendenbrief #3 | april 2009 | leveninrwanda.blogspot.com | tonenclarindaniessen@gmail.com

Lieve mensen

Graag willen we jullie bedanken voor alle kaartjes, mailtjes, pakjes die we de afgelopen tijd hebben ontvangen! Het is erg leuk om te horen hoe het met jullie gaat en we waren ook erg verrast als er weer een pakje met stukken kaas, dropjes, boeken of cd's in ons postvakje lag. Soms uit onverwachte hoek. We zijn blij dat jullie zo met ons meeleven en ons zo verwennen. Inmiddels wonen we met veel plezier in ons nieuwe huis en genieten van onze (moes)tuin. Elke morgen ontbijten we op ons zonnige terras en drinken een kop echte Rwandese koffie. Clarinda maakt zelf yoghurt en bakt heerlijk brood en bananenmuffins. Ton krijgt regelmatig 'les' in het koken van typische Rwandese gerechten.

Bezoek aan Kumbya

Samen met onze burens zijn we naar Kumbya geweest. Omdat wij niet de hele periode konden, zijn wij een paar dagen later met de bus gekomen. Het laatste stukje hebben we meegelift met een vrachtwagen waar we achterop een plekje tussen de zakken cassavemeel vonden. Onderweg hadden we leuke gesprekken. Op een schiereilandje Kumbya in het Kivumeer hebben Amerikaanse zendelingen een paar eenvoudige huisjes staan en daar mochten we verblijven. We hebben genoten van het zwemmen in het meer, het kijken naar de heldere sterrenhemel en de prachtige natuur. 's Ochtends werden we wakker van het gezang van vissers die de hele nacht gevestigd hadden en huiswaarts keerden.

Mudasobwa, iemand die niets vergeet

We hadden veel plezier van onze laptop, maar helaas heeft deze het begeven. 'Yarapfuye' zoals ze hier zeggen, wat 'hij is dood' betekent. Het woord voor computer is mudasobwa en dat betekent 'iemand die niets vergeet'. Nou we voelden ons behoorlijk in de kou staan door het apparaat. Gelukkig hebben we alle gegevens nog kunnen redden, maar we moeten wel op zoek naar een nieuwe.

Iedere dag een geit

Afgelopen maand hebben we een bijeenkomst georganiseerd voor de predikanten van de gemeenten waar we een traumahealing workshop zouden organiseren. Deze parochies waren door de kerkleiding aangewezen vanwege het feit dat daar nauwelijks jeugdwerk is. Voor onze eerste workshop gingen we naar het plaatsje Mwogo. De auto had duidelijk moeite met de hobbelige 'wegen'. Onderweg werden de huisjes steeds eenvoudiger. Ronde pluggenhutjes met gras op het dak. Veel bananenbomen en velden met cassave en mais. Uit de verbijsterde blikken van veel kinderen, die aan de kant van de weg stonden, konden we opmaken dat ze nog niet vaak blanken hadden gezien. Door de pastor en zijn vrouw werden we opgewacht met Afrikaanse thee en een soort oliebolletjes. Door problemen met de auto waren wij vrij laat, maar eenmaal aangekomen merkten we dat de helft van de jeugdleiders er ook nog niet was. Uiteindelijk begonnen we 2 uur later! Geen mens die het een punt vond, behalve wij dan... Gelukkig zou de workshop drie dagen duren. Er werd heerlijk voor ons gekookt. Zelfs werd er elke dag een geit voor ons geslacht en gebraden.

De workshop

Na ons voorgesteld te hebben, vertelde Ton over de inhoud van het plan voor jongerenwerk van de Anglicaanse kerk. Vervolgens las hij Mattheus 8: 1-4 over de melaatse man die door Jezus genezen wordt. Een melaatse werd met de nek aangekeken, maar Jezus raakt hem aan en wil hem genezen. Nadat de man zich aan de priester heeft getoond en rein is verklaard, kan hij ook weer in de gemeenschap worden opgenomen.

Verlies en liefde

In Rwanda zijn veel mensen direct of indirect ‘verwond’ vanwege de genocide. Sommigen zijn kind van een slachtoffer, anderen van een dader en worden misschien met de nek aangekeken. Genezing is nodig. Relaties kunnen hopelijk worden hersteld. De wens wordt uitgesproken dat deze workshop voor de deelnemers het begin mag worden van een proces van genezing en herstel. Vervolgens worden de uitgenodigde trainer de gelegenheid gegeven om les te geven. Na een kennismakingsspel vertelt hij naar aanleiding van Johannes 10:10 dat God alles goed heeft gemaakt, maar dat de ‘dief’ is gekomen om te roven, te slachten en te vernietigen. Zo hebben de deelnemers ook verlieservaringen in hun leven. Velen hebben hun vader, broers of zussen en burens verloren. Anderen hebben niet de gelegenheid gehad

hun school af te ronden en hebben geen hoop meer op een beter bestaan. Hoe zal een persoon worden na dergelijke verliezen? Verlies van liefde heeft haat tot gevolg, verlies van hoop leidt tot wanhoop en verlies van eenheid brengt scheiding. De trainer geeft gelegenheid aan de deelnemers om persoonlijk stil te staan bij zijn of haar verlieservaringen.

In het tweede gedeelte wordt het Bijbelvers gelezen dat zegt dat Jezus is gekomen om het leven te geven in al zijn volheid. De trainer vraagt iemand een huis te tekenen en bespreekt de verschillende onderdelen die samen een huis vormen. Zo heb je een fundament nodig, muren en een dak. Aan de hand van dit beeld huis legt hij uit dat Gods liefde het fundament is waarop genezing kan plaatsvinden. Het kruis, dat hij er midden in tekent, brengt eenheid tussen God en mensen en tussen mensen onderling. We kunnen met onze gebrokenheid bij God komen. We hebben vergeving van onze zonden nodig, maar moeten ook bereid zijn degenen te vergeven die ons kwaad hebben aangedaan. Nu is er weer gelegenheid om bij jezelf de volgende vragen te overwegen: Is God goed voor mij? Wie heeft de problemen veroorzaakt in mijn leven? Hoe denk ik over de mensen die mij kwaad hebben aangedaan?

In een andere les kwam naar voren dat de genocide is veroorzaakt door haat. Er was een gebrek aan liefde en vertrouwen tussen mensen. Ook boosheid, onwetendheid en jaloezie speelden een rol. Nu wordt het beeld van een boom gebruikt om aan te geven dat bomen goede of slechte vruchten kunnen voortbrengen. De vrucht is afhankelijk van de voeding die via de wortels binnenkomt. Jaloezie (wortel) kan tot moorden (vrucht) leiden. Het zit in de menselijke natuur, in de wortels. Daarom zondigen mensen. Mensen hebben vooroordelen over elkaar. Hutu's over Tutsi's en andersom, maar ook tussen blanken en zwarten. Het probleem is niet dat je een Hutu, Tutsi, Twa of Muzungu bent, maar het slechte denken over een buurman of familielid, die toevallig tot een andere etnische groep behoort. Onze diversiteit heeft waarde.

Er volgden nog meer lessen waarin o.a. het belang van een veilige en liefdevolle omgeving voor kinderen werd benadrukt. Als je dat als kind gemist hebt, wil God als een Vader voor je zijn. Ook werden de kenmerken van trauma's uitgelegd en werd er nagedacht over persoonlijke problemen. We gaan hier nu niet verder op in, alleen noemen we nog de ‘cross workshop’. Nadat Clarinda een Rwandees lied had aangeleerd, werd de groep in kleine groepjes verdeeld en werden persoonlijke moeilijkheden, die eerder al door iedereen op papier waren gezet, met elkaar besproken. Vervolgens konden deze briefjes op een houten kruis gespierd worden (Jezus heeft al onze pijn gedragen). De briefjes werden daarna van het kruis gehaald en buiten verbrand en begraven. Tijdens het zingen van liederen kwamen er veel emoties los. We waren erg onder de indruk van dit ritueel en geloven dat dit het genezingsproces in gang kan zetten.

Gods zegen en groeten aan jullie allemaal,
Ton en Clarinda

Wil je bidden voor...

- De jeugdleiders die de workshop voor traumahealing hebben meegemaakt, wat veel heeft losgemaakt.
- Het vinden van een goede vaste medewerker voor het project.
- Wijsheid en inzicht.

Ton en Clarinda Niessen zijn tot 2012 door de GZB uitgezonden vanuit de Hervormde gemeente Amsterdam naar Rwanda. De GZB werkt graag mee aan de verspreiding van deze rondzendbrief.
Hartelijk dank voor uw meelevens en gebed!

U kunt uw betrokkenheid óók tot uitdrukking brengen door een gift over te maken voor het werkersfonds van Ton en Clarinda of voor andere onderdelen van het wereldomvattende werk waarbij de GZB betrokken is. **Het gironummer is 28016.** We zijn dankbaar voor uw onmisbare steun, zodat het werk kan voortgaan en kan groeien.

Voor adreswijzigingen en overige informatie:
GZB | Postbus 28 | 3970 AA | Driebergen
T 0343-512444 | E info@gzb.nl | W www.gzb.nl

